

LITIJSKI predilec

GLASILO PREDILNICE LITJA

Leto XIII.

Litja, februar 1972

Številka 2

Delavski svet se je odločil za nakup stolpiča

Dnevni red za šestnajsto zasedanje delavskega sveta, ki je bilo 8. februarja v sejni sobi nad stročnarno, je bil obsežen. Med desetimi točkami so nekatere napovedovale burno debato. Zasedanja se je udeležilo triindvajset članov DS, vabljeni pa so bili tudi vsi pritožniki na zadnje delitev stanovanj. Med drugimi pomembnimi odločitvami je delavski svet sprejel tudi sklep, da se pri zagorskem gradbenem podjetju Beton odkupi stolpič na Graški Dobravi z 29 stanovanjskimi enotami. Tako bo podjetje lahko vsaj delno rešilo velike potrebe po stanovanjih, saj se je ob zadnji razdelitvi treh trosobnih stanovanj in treh garsonjer prijavilo kar šestdeset prosilcev.

Zasedanje delavskega sveta je vodil predsednik tov. Tone Pavliha. Na začetku je predlagal spremembo dnevnega reda, tako, da so se pritožbe na delitev stanovanj obravnavale najprej.

Stanovanjska komisija je bila pred težkim problemom, saj je imela pred seboj šestdeset prošelj. Na podlagi zbranih podatkov in štiriurni razpravi in različnih kombinacijah je objavila svojo odločitev. Ob tej odločitvi je prišlo na delavski svet petnajst pritožb. Na osnovi teh pritožb je komisija nekoliko spremenila svojo prvotno odločitev in dala delavskemu svetu nov predlog. Delavski svet je obravnaval vseh petnajst pritožb in nazadnje je ostala odprta samo dodelitev enega trosobnega stanovanja. Ostali so trije prosilci, ki so bili vsak po svoje upravičeni, da bi dobili omenjeno trosobno stanovanje. Člani delavskega sveta so se odločili za tajno glasovanje in ga morali še enkrat ponoviti, ker sta prvič dva kandidata dobila

enako število glasov. Trosobno stanovanje sta dobila Hamdžija in Mija Šistek, Arsev Silva in Martin Strašek pa bosta morala še počakati.

Predsednik DS tov. Tone Pavliha bere pritožbe

Predsednik stanovanjske komisije tov. Janez Krnc je še poudaril, kako bi podjetje potrebovalo socialnega delavca ali pa človeka, ki bi na-

črtno zbiral podatke ob vsaki prošnji za stanovanje. Komisija oz. nekateri člani, so si tudi ob tej delitvi ogledali nekaj stanovanj, vendar je to premalo, da bi komisija potem lažje izbirala najbolj opravilne prosilce. Delovno mesto socialnega delavca je odprto že precej časa, a trenutno nimamo niti prostora, kjer bi lahko nemoteno delal.

Delavski svet bo na eni izmed prihodnjih sej sprejemal dopolnitev Pravilnika za delitev stanovanj in določil

je treba takoj ob vselitvi letošnjo jesen.

Delavski svet se je odločil za nakup, potrdil pa je tudi predlog za najetje kredita za stanovanjsko izgradnjo in pa predlog za vezavo sredstev za stanovanjsko izgradnjo pri Ljubljanski banki. Po določenih samoupravnega sporazuma mora vsako podjetje najmanj 4% sredstev od bruto osebnih dohodkov nameniti za stanovanjsko izgradnjo. Ker smo v precej težavnem položaju in ker samoupravni sporazum to tudi dopušča, se je delavski svet odločil, da se ta prispevek poveča za letošnje leto na 6%.

Vsa sredstva, ki se bodo zbirala z različnimi posojili, bomo porabili za odplačilo anuitet, za odplačilo že kupljenih stanovanj, za odplačilo stolpiča, nekaj kreditov pa bodo dobili tudi zasebni graditelji. Če bi pregledali vse podrobnosti, bi ugotovili, da je delavski svet na današnjem zasedanju razdelil sredstva za stanovanjsko izgradnjo za nekaj let vnaprej.

Delitev dohodka

Ko podjetje pokrije vse obveznosti, mu ob dobrem gospodarjenju, ostane še nekaj denarja — ostanek dohodka. Delavski svet odloča, kako se ta redstva razdelijo. Bilanca je pokazala, da nam je ostalo 7.016.000 din lanskimi sredstev, ki jih bomo porabili letos. Ta sredstva se razdelijo na sklad skupne porabe in na poslovni sklad. Poslovni

sklad se razdeli zopet na dva dela: obratna sredstva in osnovna sredstva. Tov. Beti Korošec je predlagala, da naj bi ostanek sredstev razdelili takole. Za sredstva skupne porabe naj bi šlo 300 milijonov starih dinarjev, v poslovni sklad pa bi šlo ostalih 401 milijon starih dinarjev sredstev — od tega 200 milijonov starih dinarjev za osnovna sredstva, ostalo pa za obratna sredstva. Delavski svet je predlog potrdil.

Tov. Koroševa je podala tudi podrobno delitev sklada skupne porabe. Največ sredstev bo šlo za stanovanja, potem moramo iz tega sklada odplačevati anuitete za že najete stanovanjske kredite, investicije menze in počitniškega doma, regres za bivanje v počitniškem domu, regres za sendviče, iz teh sredstev plačujemo storitve Zdravstvenega doma Domžale, razne članarine, bančne stroške, dotacije vsem organizacijam v podjetju in še nekaterim izven njega, del sredstev gre za izobraževanje kadrov v podjetju, potem prispevamo nekaj v sklad za štipendije revnim dijakom in študentom v občinskem merilu in iz tega sklada financiramo še nekatere druge stvari. Delavski svet je tudi ta predlog potrdil. Na osnovi potrjenih razdelitev pa bo finančni sektor lahko dokončno izdelal zaključni račun podjetja, ki ga bo delavski svet obravnaval na svoji prihodnji seji.

T. Štrus

Iz urednikove beležnice

Pred vami je druga številka našega glasila v novi »obleki«. Prav gotovo želite, da bi bil časopis še boljši — sodelujte! Pri vходу v glavno proizvodno zgradbo smo namestili skrinjico, ki je namenjena vsem članom kolektiva, da bi vanjo metali svoje predloge, pripombe in razmišljanja — pa ne samo o našem glasilu, ampak o življenju v tovarni nasploh. Vsaka nova ideja, vsaka pripomba je lahko uredniškemu odboru velika pomoč pri njegovem delu. Dobro obveščanje je pogoj za uspešno samoupravljanje — to pa je prav gotovo naš skupni cilj.

Urednik

Nakup stolpiča

Lani smo sprejeli kar 182 novih delavcev. Ob tolikšnem številu novosprejetih se prav gotovo zaostri tudi stanovanjsko vprašanje. Zagorsko gradbeno podjetje Beton gradi še tretji stolpič na Graški Dobravi in je hotelo začasno ustaviti dela, ker zanj ni bilo kupca. Za stolpič zahteva gradbeno podjetje 420 milijonov st. dinarjev, plačati pa ga

Na desni je stolpič, ki smo ga kupili za naše potrebe

Plan smo uresničili 89,3%

Uresničitev proizvodnih nalog v letu 1971

Po zaključku poslovnega leta smo dolžni, da s podrobno analizo ugotovimo, kako smo uresničili zastavljene naloge. Zaključki analize so nam kažipot za odpravljanje pomanjkljivosti in za sprejemanje novih poslovnih odločitev. Realizacija nalog je bila takšna:

PREDILNICA	1970	1971	Indeks
Efektiva:			
kardirana preja	4.511.754	4.815.816	106,7
česana preja	260.468	334.554	128,4
Skupaj	4.772.222	5.150.370	107,9
Ø Nm	36,6	32,9	
plan. proizvodnja	5.022.000	5.433.000	108,2
plan. Ø Nm	37,6	36,9	
izpolnitev plana	95,00	94,8	
Baza:			
dosežena proizvodnja	4.972.081	5.334.953	107,3
planirana proizvodnja	6.084.222	6.403.091	105,2
izpolnitev plana	81,7	83,3	

Prikazani podatki kažejo, da delovna supnost predilnice ni dosegla planirane proizvodne naloge niti v efektivni, še manj pa v bazi. Vzrokov za to je več: Na prvo mesto lahko postavimo zakasnitev montaže čistilnice, kar je predstavljalo ozko grlo za nadaljnjo proizvodnjo. Stalno je primanjkovalo predpreje, zato smo imeli v preteklem letu veliko zastojev vreten-skih ur. Naslednji vzrok, ki je tudi pripomogel k nastali situaciji je uporaba kratko-vlaknatih bombažev, zaradi tega smo morali odstopati od predvidenih normativov materiala. Predprejo na flajerjih smo morali bolj viti, kar je vplivalo na proizvodnjo pred-

predilnice, saj je v takšnih primerih padla produkcija tudi do 20%. To se je odražalo seveda tudi v predilnici, kjer je primanjkovalo predpreje.

Zaradi pomanjkanja ustreznih surovin na tržišču smo morali kupovati bombaž, ki je odstopal po kvaliteti od naših planskih normativov. Seveda je pri tem imela vlogo tudi cena.

Pogoste menjave su tudi vplivale na uresničevanje planskih nalog. Mesečno smo imeli približno 45 menjav, kar je povzročalo, da so stroji dalj časa stali, poleg tega pa smo jih morali neprimer-no večkrat čistiti. Trpela pa je tudi produktivnost.

Pri asortimanu smo plan bolje izpolnili:

	1970	1971	Plan
Česana bombažna preja	260	335	377
Kardirana preja: bombažna	2.881	2.960	3.116
sintetična	1.152	1.532	1.533
stanična	479	323	407

Iz podatkov je razvidno, da smo že v planu dali velik poudarek proizvodnji sintetične preje, ki nam prinaša boljše finančne rezultate. Zaradi veliko vložnega dela nam je uspelo ravno pri tem asortimanu plan v celoti doseči.

SUKALNICA	1970	1971	Indeks
Efektiva:			
dosežena proizvodnja			
sukane preje	1.847.887	2.102.882	113,8
Ø Nm	34,3	33,5	
planirana proizvodnja	1.773.000	2.210.000	124,6
plan. Ø Nm	35,0	33,7	
izpolnitev plana	104,2	95,1	
Baza:			
dosežena proizvodnja	1.946.093	2.145.617	110,2
planirana proizvodnja	1.893.572	2.265.290	119,6
izpolnitev plana	102,8	94,7	

Kot v predilnici, tako tudi v sukalnici plana nismo izpolnili. Proizvodnja sukane preje pa je pod predvideno za 4,9%. Plana v sukalnici nismo dosegli iz različnih vzrokov. Proizvodnja predilnice in sukalnice ni bila vsklajena in sukalnica ni dobila dovolj enojne preje za predelavo. Če bi hoteli, da bi potekala proizvodnja sukalnice nemoteno,

bi morali imeti določeno količino enojne preje na zalogi. Pri izdelavi plana je predvideno normalno vitanje, ker je to povezano s prodajnimi cenami. Če kupec zahteva bolj vito prejo, pade produkcija sukalnice tudi preko 30%, kar zmanjšuje količinski in finančni efekt tega oddelka.

PREVIJALNICA	1970	1971	Indeks
Efektiva:			
dosežena proizvodnja	1.525.024	1.873.715	122,9
od tega: enojna preja	674.786	848.708	125,8
sukana preja	850.238	1.025.007	120,5
Ø Nm	37,6	39,7	
planska proizvodnja	2.771.000	2.210.000	79,8
planirana Nm	41,1	39,5	
izpolnitev plana	55,0	84,8	

Baza:
dosežena proizvodnja
planirana proizvodnja
izvršitev plana

1.793.249	2.412.553	134,5
3.716.905	2.265.290	60,9
48,2	106,5	

Proizvodne naloge previjalnice so izvršene le v bazi, medtem, ko so v efektivni nekoliko zaostale. Tudi za previjalnico je značilno, da ji primanjkuje preje, sicer bi plan dosegla v celoti ali še preseгла, ker ima več zmogljivosti, kot smo jih v planu predvideli. Velik problem v previjalnici je pomanjkanje delovne sile.

Če spravimo proizvodnjo vseh oddelkov na skupni imenovalce (številko 34, enojno) in to primerjamo s planom, ugotovimo, da smo povečali proizvodnjo v odnosu na leto 1970 za 12%, plan pa dosegli samo z 89,3%.

Zaradi zaposlenosti proizvodnih kadrov z modernizacijo proizvodnje, smo v tem letu posvečali premalo pozornosti razvijanju organizacije proizvodnje, kar se tudi pozna na končnem rezultatu. Zato bo glavna naloga tekočega leta prav v izpolnitvi organizacije proizvodnje in izdelavi normativov. Tudi obstoječi sistem nagrajevanja ni bil dovolj vzpodbuden, zato moramo letos tu napraviti določene dopolnitve.

Lani smo imeli težave tudi z delovno silo. Zaradi novih strojev smo potrebovali več delavcev, ki pa jih nismo dobili, niti nismo mogli med kandidati dosti izbirati. Nove delavce so priučevali inštruktorji Centra za izobraževanje, a večkrat ne dovolj dolgo, ker je proizvodnja že pred dokončno priučitvijo potrebovala delovno silo. Nova tehnologija zahteva drugačne metode dela. Prejšnji stroji so zahtevali večjo fizično obremenitev, sedanjí pa terjajo večji nadzor, fizično delo pa se zmanjšuje. To pa zahteva dodatno izobraževanje delavcev in temu bomo morali posvetiti več načrtnega dela.

V letu 1971 smo zaposlovali poprečno 978 delavcev, 83 delavcev več kot v predhodnem letu. Plan delovne sile smo prekorajčili za 18 delavcev, vzrok pa so dodatno nabavljeni stroji.

Kljub temu, da proizvodni plan ni bil dosežen, pa smo popolnoma dosegli vrednostni plan oz. ga še presegli. Za leto 1971 smo planirali vrednost proizvodnje v višini 124.988.000 din, dosegli pa smo 131.466.000 din. Vrednostni plan je bil presežen zaradi novih cen preje.

Vso proizvodnjo preteklega leta smo prodali, poleg tega pa še del zaloga iz leta 1970.

Dobra prodaja, večja količinska proizvodnja in pravilna izbira asortimana, delno tudi povečanje cen preje, so vplivali, da smo dosegli

140.141.000 din celotnega dohodka, medtem, ko smo ga v planu predvideli le 130.268.000 din. Tudi razdelitev celotnega dohodka je ugodnejša, kot smo jo predvideli v planu, ter tudi boljša kot smo jo dosegli v letu 1970.

S planom smo predvideli 31.191.000 din dohodka, ustvarili pa smo ga 35.657.000 din. Večji dohodek se pozna tudi pri ostanku sredstev za sklade, ki znašajo 7.016.000 din; s planom je bilo predvidenih 4.815.000 din.

Poslovno leto 1971 smo ugodno zaključili, čeprav ko-

ličinskega plana nismo izpolnili. Poleg prizadevanja zaposlenih v proizvodnji, je k temu pripomoglo veliko prizadevanje strokovnih služb in vodstva podjetja. Doseženi rezultat je eden najboljših v povojnih letih, kljub temu, da smo prav v tem letu opravili obsežno modernizacijo, ki je ovirala normalen potek proizvodnje.

Proizvodnja podjetja bo v letošnjem letu še ugodnejša, ker bodo novi stroji tekli vse leto, kljub temu pa je vprašanje, kakšen bo končni finančni rezultat, glede na položaj, ki je nastal z devalvacijo dinarja in zamrznitvijo cen.

A. Kralj

Kaj in kako naj stori aktiv ZM za posameznika?

Ugotovili smo, da aktivni pri svojem delu v večini že upoštevajo nujnost usmeritve tudi k posameznemu mlademu človeku in k razrešitvi njegovih problemov in uresnitvi njegovih interesov. To je dobro in obenem zelo pomemben pogoj za uveljavitev takšne Zveze mladine, ki bo resnično organizacija mladih ljudi. Vendar je potrebno pri tem upoštevati zlasti naslednje:

a) Ko rešujemo problem posameznika ali ko se zavzemamo za njegovo rešitev, je v vsakem trenutku pomembno, da se bo-

rimo praviloma za takšne (»sistemske«) rešitve, ki bodo v prihodnje reševale podobne ali iste probleme mladih ali starejših članov kolektiva.

b) Veliko problemov je moč rešiti s tem, da se spoštujejo in izvajajo že sprejeti dogovori v delovnem kolektivu ali celo s tem, da se spoštujejo zakoni.

c) V primerih, ko je to potrebno, pa ne smejo izostati tudi posamezne (tudi solidarnostne) akcije, ki imajo namen pomagati človeku, mlademu človeku.

Prizma, št. 9

Gasilski plenum

Svoje delo v letu 1971 je Industrijsko gasilsko društvo Predilnice pregledalo, obenem pa načrtalo za letos na plenumu v soboto 29. I. 1972 v prostorih predilniške menze. Poslušali smo dvojce poročil: poročilo poveljnika operativnega štaba, ki ga je prebral tov. Karel Podkrajšek in organizacijsko poročilo, ki ga je prebral tov. Vinko Keržan. Tudi blagajniško poročilo je bilo sprejeto, delo blagajničarke tov. Majde Bizjak pa pohvaljeno.

Po poročilih se je začela živahna razprava, ki je poročila dopolnila, nakazala nove probleme in predlagala rešitve. Ko bomo naslednje leto pregledovali zopet delo društva, bomo lahko potegnili vzporednici načrtanemu in uresničenemu delu.

Razpravo je začel tovariš Alojz Pavliha, predsednik društva. Povedal je, da v preteklem letu nismo dosegli takšnih uspehov kot nekaj let nazaj. Tudi plenum sam naj bi govoril o nezainteresiranosti posameznikov, da bi sodelovali pri njegovem delu. Predsednik je menil, da brez dobrega plačila kmalu ne bo nikogar več na gasilске vaje. Pojavlja se neke vrste profesionalizem, ki mrtvi delo. Uvedba štiriizmenskega dela v predpredilnici je nekoliko onemogočila delo tekmovalnih desetini. To pa ne bi smel biti vzrok za tolikšno mrtvilo. Dovolj smo imeli možnosti, da bi formalizirali nove, mlade desetine v obratih, ki še delajo v treh izmenah. Tu je bilo sprejetih na delo okoli 25 novih mladih deklet. Z njihovo pomočjo bi lahko rešili dolgoletni problem ženske desetine.

Nekateri so menili, da bi bile posledice velikega požara lahko katastrofalne in da bi sredstva, ki jih daje kolektiv za požarno varnost, morala biti večja. Tov. Ivan Zore je predlagal, naj bi tedensko plačali gasilskim desetinam po izmenah eno naduro za gasilске vaje. Podjetje zaradi tega ne bi bilo oškodovano, koristi pa bi bile velike.

Tov. Franc Lesjak je dejal, da tolikšna kritika ni popolnoma opravičena, ker več kot smo dosegli v preteklem letu, nismo niti pričakovali. Uvedba štiriizmenskega dela in modernizacija podjetja, stalno premeščanje strojev in montaža novih so terjali ogromno nadur. Za gasilске vaje resnično ni bilo časa.

Število pogašenih zanetkov požarov pa je končno odraz usposobljenosti naših delavcev. To leto je naredilo izpite za izprašane gasilce 80 ljudi, pripravljamo pa že nov tečaj. Tudi mnogovrstne protipožarne naprave smo skrbno namestili na vseh potrebnih mestih. Delo poklicnih gasilcev je bilo vestno in skrbno, zaslužijo vso pohvalo. Tov. Lesjak je menil, da je nered in zanikrnost osnovna napaka in največja nevarnost velikega požara.

Tov. Ivan Belec je prvi poudaril, da naj bi vsakdo pomislil, koliko ljudi v občini bi ostalo brez kruha, če ne bi varovali tega litijskega hranitelja, da nam bi zaradi brezbriznosti pogorelo podjetje. To je dejstvo, ki opozarja in vzpodbuja. Tudi tov. Albin Ankon je opozarjal na ta problem. Človek ne pomisli ob vsaki priliki, da moramo biti strokovno vedno pripravljeni za gašenje zanetkov — čeprav nam nikoli ne bi bilo potrebno gasiti. Imamo sicer zavarovano premoženje podjetja, vendar to ne sme biti opravičilo. Kaj, če bi morali stati nekaj mesecev? Posledice lahko predvidevamo sami, zato je menil, da ob gasilskih vajah enkrat mesečno, ne moremo govoriti o kakršnikoli preobremenjenosti. Predlagal je, naj bi gasilске vaje popestrili in seznanili ljudi s protipožarno varnostjo neposredno v obratu. Tako verjetno ne bi bilo več občutkov, da so gasilске vaje za nekatere največja muka. Pri vsem tem bi morale pokazati več življenja tudi nekatere organizacije, npr. mladina. Za ljudi, ki ne vidijo nevarnosti, pravi, da jim jo je potrebno pokazati. Manjših tekmovalnih uspehov kot pred leti ne bi smeli jemati preveč tragično. Športna sreča je pač naklonjena enkrat enemu, drugič drugemu. Prva skrb naj

ostane podjetje. V preveliki tekmovalni vni ne smemo pozabiti na te osnovne zahteve.

Mnogo kritike je bilo izrečene zaradi slabega čiščenja klime naprav. Obstaja velika nevarnost, da se začetni požar naglo razširi. Po opozorilih se položaj le počasi izboljšuje, zato predlagajo ostre ukrepe za neposlušnost.

Na plenumu so sodelovali poleg domačih članov še nekateri drugi predstavniki Občinske gasilске zveze: njen predsednik tov. Jože Benčič, ter člana Viktor Zupan in

Predsednik Občinske gasilске zveze tov. Jože Benčič

Edvard Ajdnik. Tov. Benčič je pozdravil naš plenum in mu zaželel uspešno delo, društvu pa v bodoče vsaj toliko uspehov, kot jih je imelo doslej. Zahvalil se je za strokovno, organizacijsko in neposredno pomoč, ki jo Občinski gasilski zvezi in PGD Litija nudijo člani našega kolektiva, saj bi bilo brez njihove pomoči delo zveze in društva zelo okrnjeno. Poudaril je, da podjetje skrbi za usposobitev svojih ljudi za preprečevanje in gašenje predvsem začetnih požarov. Ima možnost, da zahteva strokovno usposobljenost tudi po zakonskih določilih, če zavestnega zanimanja posameznikov manjka. Tudi Zakon o civilni zaščiti je obvezal delovne organizacije, da usposobijo ljudi za vse-ljudski odpor.

Poveljnik Občinske gasilске zveze tov. Viktor Zupan je poudaril, da je prvo gasilsko diplom v Predilnici zaslužila ženska desetina. Menil je, da smo že moralno vezani ustvariti ženske enote. Tov. Jože Borštnar je odgovoril na »ženski problem« ilustrativno: od vseh anketiranih deklet, jih je samo 7 odgovorilo, da želijo sodelovati v gasilski desetini. Tov. Alojz Pavliha je obljubil, da bo zbral žensko enoto, tov. Jože Borštnar pa jih bo vadi. Ta sklep je plenum sprejel z največjim odobravanjem.

Nazadnje je tov. Lojze Pavliha podelil napredovanja naših gasilskih častnikov v častnike I. reda. Tov. Jožetu Borštnarju, Rudiju Zupanu, Karlu Podkrajšku, Karlu Mandlju in Jerneju Grilju je napredovanja priznala Republiška gasilska zveza.

V. Keržan

Pomembnejši podatki o delu IGD Predilnice v letu 1971

- gasilskih vaj je bilo 48;
- na tekmovanju občinske gasilске zveze v Kostrevnici 20. junija 1971 osvojili prvo mesto in prehodni pokal;
- na tekmovanju ob stoletnici gasilstva v Mariboru osvojili 32. mesto med šestdesetimi nastopajočimi;
- ob predilniškem prazniku 5. septembra sta nastopili dve desetini v medsebojnem obračunu;
- posamezniki so sodelovali še na ostalih prireditvah v okviru praznika;
- 18. maja 1971 sprejeli pravilnik o požarnem redu;
- 22 manjših zanetkov požarov in eden večji v čistilnici.

Lani je društvo nakupilo:

- 10 gasilskih aparatov na CO₂, 6 na prah in en dihalni aparat;
- v čistilnici je bila vzporedno z novimi stroji montirana stabilna požarno-varnostna naprava z alarmnim sistemom;
- v predilnici sintetike so bili vgrajeni vodni hidranti v vseh oddelkih in postavljeni gasilni aparati.

Letos je naročeno:

- dve 30-litrski jeklenki in štiri prevozne 60-litrске na CO₂;
- en dihalni aparat, 6 požarnih prevoznih kadi in 10 gasilskih mask.

Plan dela za letošnje leto:

- tečaj za izprašane gasilce;
- seznanjanje zaposlenih v novi čistilnici in mikalnici z napravami in načinom gašenja;
- predavanja za celotni kolektiv o preventivi in uporabi gasilnih aparatov;
- z enotami civilne zaščite organizirati skupno vajo;
- sodelovati na vseh važnejših gasilskih tekmovaljih;
- organizirati žensko tekmovalno desetino.

Mladi in samoupravljanje

Ugotovili smo, da je moč razreševati problem vključitve različnih slojev mladih ljudi v delo Zveze mladine s tem, da organiziramo takšno dejavnost, ki bo upoštevala najširši krog interesentov. Razen tega pa moramo nenehno predstavljati mladim ljudem Zvezo mladine kot možnost, kot »orodje« za to, da se organizirajo in, da si omogočijo vplivanje na svoj položaj, na razreševanje in uresničevanje svojih ter skupnih problemov in interesov.

Ne smejo nas presenečati odpori, ki se pojavljajo v različnih oblikah v odnosu do nosilcev novih idej, ki težijo k spreminjanju razmer. Z odpori moramo računati, vendar nas leti ne smejo omajati v naši čvrsti odločnosti, da vztrajamo in delujemo naprej. Navaditi se moramo dobivati in izgubljanju. Zmage in porazi pa žal niso odvisni le od prepričljivosti argumentov in števila ljudi, ki določeno rešitev zastopajo, temveč tudi od razmerja političnih sil v določenem trenutku, v določeni sredini.

V vsakem trenutku moramo imeti pred očmi samoupravni princip našega političnega koncepta. Princip, ki ga kaže razumeti predvsem tako, da je mogoče o stvareh odločati samo po samoupravnih poti. Seveda pa ima samoupravljanje več faz in v njih ima pomembno mesto tudi Zveza mladine, kot del samoupravljanja oz. samoupravnih odnosov. Pri tem kaže posebej opozoriti na predhodno fazo, ki je zelo pomembna.

Za nas, v Zvezi mladine, je normalno, da gikdamo na vo-

litve, kot na zelo pomembno vsebinsko nalogo. Zato se zavzemamo za opredelitev kriterijev, ki izhajajo iz vsebine, nalog, ki so pred samoupravnimi organi. Po taki poti bomo gotovo prišli tudi do takšne optimalne strukture samoupravnih organov, ki bo upoštevala vse interese in tako vse »kategorije« zaposlenih, tudi mladino, ki je izredno močno zastopana med zaposlenimi.

To pa seveda ne pomeni, da se zavzemamo za kakršnekoli »ključec«, ki bi nam sami po sebi zagotavljali mesta v samoupravnih organih. Konec koncev smo zainteresirani za to, da so v teh organih najsposobnejši, vse bolj pa računamo tudi z Zvezo mladine in s širšim vplivom Zveze mladine na oblikovanje odločitev v samoupravnih organih.

Posebno pozornost moramo posvetiti tudi informiranju (kot pogoju za resnično samoupravljanje), oblikam neposredne samouprave, še posebej pa smiselnosti in učinkovitosti samoupravne aktivnosti.

(Prizma, šte. 9)

Predsedstvo plenuma

Podjetje se širi – nekatere stvari ostajajo

Že v prvi številki Litijskega predilca smo objavili razgovor s štirimi delavci, enako tudi danes in verjetno bomo tako nadaljevali tudi v prihodnjih številkah. Tako naj bi bila v vsaki številki ena stran posvečena vsakdanjim vprašanjem, ki zadevajo podjetje z različnih zornih kotov. Upamo in želimo, da bo ta stran osvetlila določene probleme, predloge in rešitve.

MARTIN STRASEK je prišel v predilnico leta 1968. Bil je vodja izmene v sukalnici, poklicali so ga k vojakom, od lanskega maja pa je mojster v predilnici melanžev. Srednjo tekstilno šolo je končal v Kranju, štipendiral ga je naše podjetje.

»Praksa sedaj dopolnjuje šolo. Marsikaj sem v šoli slišal, kar mi danes ne koristi popolnoma nič. O predelavi melanž preje pa smo bili samo informirani. Mojster mora danes poznati celoten tehnološki postopek — od vlak-

Koliko ljudi je v vaših oddelkih?

»Vseh skupaj devetintrideset. Dnevna produkcija naše izmene se vrti okrog 2000 kg. Vso to prejo mora odpeljati en sam transportni delavec — sami lahko vidite, kako je obremenjen. Sploh imam premalo ljudi, ker je treba vedno računati na določen procent bolniških, porodnic in rednih dopustov.«

Človek se vse življenje uči, več ve, bolj se mu odpirajo nova obzorja.

»Mojstri bi morali poznati nove tehnološke postopke. Dobiti bi morali tekstilne revije in tudi kakšen tuj časopis bi bil dobrodošel. Pri današnji konkurenci se bo ohranil lahko le-tisti, ki bo na trgu ponujal kvalitetno blago — za proizvodnjo takšnega blaga pa je potrebno določeno znanje. Tekstilna tehnologija se tako hitro spreminja, danes najmodernejši stroji bodo čez nekaj let že zastareli.«

Ste dovolj obveščeni o dogajanjih v podjetju?

»Dokler ni bilo Informacij, sem bil omejen samo na oddelek, sedaj je dosti bolje.«

Topla malica že nekaj časa razburja duhove v podjetju in kakšno je vaše mnenje?

»V oddelku so skoraj same ženske in tudi navdušene za topli obrok. Rade bi jedle v garderobi, a strojev ne bi ustavile, ker takrat preveč izgubijo. Kalorije, ki bi jih dobile s toplo malico, bi porabile samo za to, da bi zopet uredile stroj. Kako bi delili v oddelku enolončnico, ne vem, zdi se mi skoraj nemogoče. Dobra pa se mi zdi ideja, da bi bili v oddelkih lonci, kjer bi bile nekatere tople stvari, s tem bi bile delavke prav gotovo zadovoljne. Vsaka bi vzela takrat, ko bi imela čas in bi lahko mirno pojedla v garderobi.«

LADO TAUFER se je v Predilnici zaposlil leta 1946. Fno leto je delal v predpredilnici, ker pa mu je škodoval prah, je začel pri zunanjem transportu in tam je danes vodja skupine, obenem pa tudi skladiščnik surovin.

»Proizvodnja se je povečala, skladišča so ostala ista. Povečana proizvodnja ne zahteva samo več surovin, ampak tudi različne vrste. Ko pride pošiljka bombaža, se večkrat zgodi, da ne vemo, kam bi ga dali, tolikšna je stiska s prostorom.«

Kaj pa delavci? Ker ste vodja skupine, jih vi razporejate na delo?

»Eni so močni, drugi so šibkejši. Ker sem sam dovolj fizično delal, vem, koliko lah-

ko kdo naredi in delo moram razporediti po zmogljivostih. Jasno pa je, da vsi ne delajo enako radi vseh del. Če prej nič ne reče, se pa pozna pri končnem učinku. Razlika je tudi med mlajšimi in starejšimi, ki čutijo navadno večjo odgovornost do dela in so tudi bolj natančni. Mlajši bodo to pač pridobili z leti.«

Transportni delavci morajo večkrat delati v zelo slabih pogojih, največ hude krvi, če temu lahko tako rečemo, povzroči premetavanje premoga.

»Že pred leti so nam obljubili tekoči trak, vagon bi potem hitro izpraznila dva delavca, ne pa šest. Drugače se mi zdi, da so za svoje delo primerno plačani, čeprav morajo včasih res opravljati takšna dela, da bi zaslužili več. Ne vem pa, kako so takšni delavci plačani v drugih podjetjih.«

Delate samo zjutraj, kako jih pred delom razporedite?

»V glavnem delamo res samo zjutraj, po dva sta dežurna popoldne, vsak pride na vrsto v dveh mesecih en teden. Večkrat moramo delati tudi nadure. Zjutraj že vsak ve, kje je treba začeti. Treba je odpeljati gotovo produkcijo in pa speljati surovine iz skladišča, saj gre dnevno od 18–20 ton v mešalnice.«

Dvoriščni delavci so izpostavljeni vsem vremenskim nevarnostim. Surovina mora biti v podjetju, pa čeprav lije kot iz škafe.

Najtežje je, kadar dežuje. Delavci so mokri, v garderobi imamo samo eno pečico, tu ne morejo posušiti mokrih oblek. Zgodi se, da delavec zjutraj obleče mokro obleko, ker jo ni mogel posušiti, kako pa to vpliva na zdravje, pa lahko vsakdo presodi sam. To vprašanje bi morali na kakšen način

IVICA LAVRIN je štiri leta zaposlen v naši menzi in vseskozi raznaša malico po obratih. Zjutraj pripravi vse potrebno, ob pol sedmih pa se »raja« prične: predilnica I in II, sukalnice, delavnice, električarji, zbiranje stročnic in remont.

»Vsak dan prodam okrog 250 sendvičev, 120 klobas, 15 kg kruha in 120 steklenic oranžade. Največ sendvičev gre na jutranji izmeni, na popoldanski precej manj. Poleti pa gre veliko več pijače.«

Če so poti kopne, voziček še kar nekam gre, hudo pa je v snegu.

»Večkrat se najde kdo, da mi pomaga. Voziček je težak, ko je naložen, a še prekmalu mi zmanjka.«

Ko pride v oddelek, bi vsi radi naenkrat malico.

»V začetku mi je bilo malo nerodno, potem sem se pa navadila. Tudi kadar je naval velik, mi sendvičev ne poberejo. Zgodi se, da mi kaj denarja manjka, to pa moram potem plačati iz svojega žepa.«

Ljudje kritizirajo, upravičeno in neupravičeno — to zanje ni bistveno.

»S sendviči so še kar zadovoljni, vsakdo pa hoče največjo klobaso in gorje, če je kakšna polovička malo manjša. Pa žemlje niso dovolj započene ali pa so pretrde.«

Prav gotovo se kaj najde, če človek hoče kritizirati, samo da mora kritiko poslušati tisti, ki ni popolnoma nič kriv. Če se bo izbira malic še izboljšala, bodo imela tudi dekleta, ki jo prinašajo v proizvodnjo, več dela.

In denar, ki ga dobite za svoje delo?

»Sedaj je bolje, včasih smo pa bile najslabše plačane. Delamo pa vse sobote in tudi ob nedeljah.«

SILVO BLAJ se je pred desetimi leti zaposlil pri zunanem transportu. Po nezgodi je prišel v zaboarno, kjer so stalno zaposleni štirje, večkrat pa jim pomaga še kdo od dvoriščnih delavcev.

»Proizvodnja se povečuje, potrebuje vedno več zabojev, zaboarna pa je ostala nespremenjena. Prostor je ogrevan, vendar je pri zunanji temperaturi — 10° C že tako mrz, da je težko delati.

Tudi leseni nosilci nas ovirajo pri normalnem delu. Mogoče bi bilo bolje, če bi bili samo zračni nosilci in tako bi pridobili precej prostora.«

Zaboje sestavljajo delavci tudi pod milim nebom ali pa pod streho. Ker je tam nekaj odvodov za klimatske naprave, je delo še težje. Ob raznih vremenskih neprilikah je treba zaboje prevažati z enega konca na drugega.

»Kadar je sneg ali pa dež, voziček ne gre nikamor. Moralo bi bilo dobro, da bi napravili asfaltno ali pa betonsko stezo, široko vsaj meter, da bi po njej lahko vozili z vozički. Včasih sem vsak dan sestavljal štirideset zabojev, sedaj jih pa nekoliko manj. Prej smo imeli tudi norme, danes je nimamo več.«

Betonska tla kar požirajo toploto, v zaboarni je tudi prevelika temperaturna razlika med tlemi in višino glave.

»V garderobi smo tako na tesnem kot sardine v konzervi.« Misel se je tu končala. Človek potrpi...

»Delo je tu lažje, kot bi bilo pri zunanem transportu. Tudi pri plači se to občuti, zdi se mi, da sem pri krajsan kar za petindvajset do trideset starih tisočakov mesečno. Ker nekaterih stvari še nimam urejenih, upam, da bo tudi to kmalu bolje.«

STROKOVNOST

VARNOST!

Meritve delovnih pogojev

Zaprašenosť

Ogroženost zaposlenih v posameznih oddelkih ocenjujemo s primerjavo izmerjenih rezultatov gravimetričnih meritev z določili jugoslovanskega standarda (JUS Z. BO. 001, Ur. list SFRJ št. 35/1971). Standard navaja za posamezno vrsto prahu dva MDK (maksimalno dovoljena količina), eden se nanaša na celotno zaprašenosť, drugi pa samo na koncentracijo delcev prahu, ki so manjši od 7 mikronov (1 mikron je tisočinka mm). Izmerjene koncentracije prahu ne moremo smatrati kot merilo za škodljivost, ker na to bistveno vplivajo tudi pogoji pri delu (forsirano delo, povišana temperatura, vlažnost, tlak, občutljivost posameznikov, prehrana). Dejansko škodljivost ugotovi le zdravnik specialist. Izmerjene vrednosti dajo torej le oceno ogroženosti delovnih mest.

Pri ogroženih delovnih mestih moramo poskrbeti za znižanje koncentracije prahu, za primerno zaščito delavcev, za redne zdravniške preglede zaposlenih in po posvetu z zdravnikom za druge ukrepe (izdatnejša prehrana, krajši delovni čas itd.).

Če primerjamo izmerjene koncentracije prahu, ki večinoma predstavljajo poprečno zaprašenosť po približno eno-

urnem zbiranju vzorcev, z MDK (MDK = maksimalno dovoljene koncentracije), lahko delovna mesta glede na ogroženost razdelimo:

a) Močno ogrožena delovna mesta:

- čistilnica odpadkov: trgač pramen posluževanje willova stiskanje odpadkov
- predpredilnica: posluževanje raztezalk posluževanje flyerjev

Pri prenašanju raznega materiala bodi previden!

b) Ogrožena delovna mesta:

- stročarna: vlaganje cevki brušenje papirja
- valjčkarna: brušenje valjčkov
- predilnica I bombažna predilnica sintetične I A (sukalni stroji)
- predilnica II
- čistilnica nova

c) Neogrožena delovna mesta

- predilnica — česalnica
- čistilnica sintetične
- čistilnica — melanžirnica
- sukalnica I
- predilnica sintetične
- zbiranje stročnic

Navedena razdelitev ogroženosti velja na osnovi enkratnih merenj. Pri tem se moramo zavedati, da se koncentracija prahu lahko med delovnim procesom ali glede na druge pogoje (zunanji meteorološki pogoji, vrsta uporabljenega materiala itd.) občutno spreminja.

Zato obstoja možnost, da ob predenju boljših vrst bombažnih vlaken, zmanjšani hitrosti vreten, zmanjšamo količino prahu, nasprotno pa ob slabših pogojih na neogroženih delovnih mestih povečamo koncentracijo prahu nad dovoljeno mejo. Zato bo potrebno večkrat kontrolirati delovna mesta, kjer izmerjene koncentracije ne odstopajo veliko od MDK.

Kakšne tehnične ukrepe lahko uporabimo pri zmanjšanju količine bombažnega prahu na delovnih mestih?

a) odsesovanje prahu tam, kjer nastaja

b) uporaba sodobnih klima naprav

c) razmestitev strojev v ustreznih delovnih prostorih

d) uporabi osebnih zaščitnih sredstev.

Osebná zaščitná sredstva (respiratorji) so potrebna pri čiščenju prašnih komor v čistilnici in predpredilnici in delih, kjer je večja koncentracija prahu.

Za zaposlene, ki delajo na ogroženih delovnih mestih so predpisani obvezni zdravniški pregledi.

Osvetljenost

Osvetljenost na delovnih mestih ocenjujemo po kriterijih, ki jih navaja jugoslovanski standard (JUS U. C 9. 100. Ur. list SFRJ št. 48/1962).

Po tem standardu lahko posamezne obrate razdelimo glede na zahtevnost po osvetljenosti v naslednje skupine:

A. Zahtevana minimalna osnovna osvetlitev (najmanjša)

Obrati:

- čistilnica (leakril)
- zabožarna
- čistilnica odpadkov
- kotlarna

V teh obratih mora znašati minimalna osnovna osvetlitev

50 luxov (navadne žarnice) ali 80 luxov (fluorescenčna razsvetljava)

B. Zahtevana minimalna osnovna osvetlitev (srednja)

- stara čistilnica
- brusilnica
- čistilnica — melanžirnica
- nova čistilnica
- predpredilnica
- česalnica
- vlagalnica
- predpredilnica sintetične

— valjčkarna

— stročarna

— zbiralnica stročnic

— mizarska strojna delavnica

— mizarska ročna delavnica

— ključavničarska delavnica

— kovačnica

V teh oddelkih se zahteva srednja osvetljenost delovnih mest:

80 luxov z navadnimi žarnicami

150 luxov s fluorescenčno osvetlitvijo

C. Zahtevana minimalna osnovna osvetlitev (velika)

- predpredilnica sintetične
- predilnica I
- predilnica II
- predilnica III
- predilnica sintetične I A
- predilnica sintetične II A
- sukalnica I., sukalnica II., sukalnica III.

V teh oddelkih se zahteva osvetljenost delovnih mest

150 luxov z navadnimi žarnicami

300 luxov s fluorscenčno osvetlitvijo

Iz rezultatov meritev osvetljenosti je razvidno, da je v skoraj vseh proizvodnih obratih osvetlitev delovnih mest zadostna, razen oddelkov sukalnice, stare čistilnice (predvidena preureditev) in drugih stranskih obratov.

Z namestitvijo dodatnih svetlobnih teles in z ureditvijo dodatne osvetljenosti bomo dosegli normative glede osvetljenosti delovnih mest. Pri osvetlitvi je potrebno paziti na redno vzdrževanje svetil (zamenjava žarnic, redno čiščenje svetlobnih teles, zlasti v bolj zaprašenih prostorih.).

Redno pleskanje delovnih prostorov občutno povečuje osvetljenost, kar lahko vidimo v preurejeni predpredilnici.

Pohvale vredno je dejstvo, da v večini oddelkov opravlja dodatno in osnovno osvetlitev delovnih mest služba vzdrževanja.

Z nabavo novega merilnega instrumenta (luxmetra) bo možno sproti kontrolirati osvetljenost na posameznih delovnih mestih.

F. Lesjak

OSVETLJENOST PO POSAMEZNIH ODDELKIH

Obrat	osvetljenost					
	dnevna		umetna osnovna		potrebno poveč.	
	za-dostna	neza-dostna	za-dostna	neza-dostna	osnovna	dodatna opomba
stara čistilnica		×		×	×	
čistilnica leakril		×		×	×	
čistilnica — melanžir.		×	×			agregat za pred. sint. vlakna
nova čistilnica		×	×			
bomb. predp.		×	×			
predp. sintetična		×	×			
brusilnica		×		×	×	
česalnica		×	×			
predp. sint. leakril		×		×	×	
predilnica I.		×	×			
predilnica I. a		×	×			
predilnica II.		×	×			
predilnica II. a		×	×			
predilnica III		×		×	×	
vlagalnica		×		×	×	
čistilnica odpadkov		×	×			
sukalnica — prizidek		×		×	×	
sukalnica I		×		×	×	
sukalnica II		×		×	×	
sukalnica III		×		×	×	
stročarna	×		×			×
zbiralnica stroč.		×	×			
mizarsk. delavnica		×	×			
ključ. delavnica	×		×			×
kovačnica	×		×			×
kotlarna	×			×	×	
zabožarna		×		×	×	×
valjčkarna		×	×			
laboratorij		×		×	×	×

Kadrovske spremembe

Prihodi v mesecu januarju 1972

1. Bolte Martin, 1. 1. 1972, Polšnik 33, predpredilnica 4. pos.
2. Penčur Marija, 1. 1. 1972, Cesta Zas. bat., komercialni sek.
3. Sonc Marjan, 1. 1. 1972, Ribče 5, sektor vzdrževanja
4. Skufca Silva, 6. 1. 1972, Cesta Zas. bat. 28, predilnica
5. Kovač Stanislav, 10. 1. 1972, Boltija 1, zunanji transport
6. Pintar Ana, 17. 1. 1972, Levstikova 2, sukalnica
7. Pirc Janez, 20. 1. 1972, Kresniški vrh 33, zunanji transport

Odhodi v mesecu januarju 1972

1. Vrhovec Albin, 30. 12. 1971, Ržiše 8, zunanji transport, neopravičeni izostanki
2. Koleša Ivan, 13. 1. 1972, Koške poljane 3, transport v stročarni, umrl
3. Butala Nada, 20. 1. 1972, Cerovica 19, predilnica, v pokusnem roku na lastno željo
4. Zewell Alojzija, 21. 1. 1972, Rozmanov trg 9, rezerva predilnice, invalidska upokojitev
5. Dragar Anton, 30. 1. 1972, Preska 7, mikalnica/2, sporazumno prenehanje dela na željo delavca
6. Eržen Silvo, 31. 1. 1972, Ponoviška c. 9, elektrodavnica, invalidska upokojitev.

Hrup v posameznih oddelkih

V industriji, zlasti še v tekstilni, je hrup vedno težji problem pri zaposlenih, povzroča razne živčne motnje in organske okvare na slušnih organih, še hujše posledice pa trpijo delavci, ki delajo v zaprtih prostorih.

Da bomo razumeli rezultate meritev hrupa, ki jih je izvršil Zavod SR Slovenije za varstvo pri delu v decembru 1971, moramo razložiti nekatere pojme.

Fizikalna analiza nam zvok predstavlja kot tresljaje (vibracije) trdnih teles, tekočin in plinov, ki se širijo kot vzdolžna valovanja. To valovanje prihaja do slušnega organa, ki ga občutimo kot zvok. Čim več valov ima to valovanje v eni sekundi, tem višji je ton zvoka. Če nastaja pri valovanju en sam val na sekundo, potem pravimo, da zvok valovi z enim hertzom na sekundo. Naše uho pa občuti zvok šele, kadar valovi z najmanj 16 do 18 hertzi. To je spodnja meja slušne občutljivosti, zgornja meja je pri 25.000 hertzih. Valovanja pod 16 in nad 25.000 hertzov človekovo uho ne občuti več kot zvok. Najbolj pa človekovo uho občuti valovanje med 1.000 in 7.000 hertzi.

Zvok na uho oz. njegov bobnič tudi pritiska. Pri zvoku je pomembna višina tona, ki jo izražamo v hertzih in jakost zvoka, ki jo izražamo v številu fonov. Ako deluje na uho zvok z visokim ali previsokim številom hertzov in fonov, postane neugoden in tudi škodljiv. Poleg tega se občutljivost slušnega organa nesorazmerno spreminja z naraščanjem višine tona (s številom hertzov). Zato je v rabi tudi pojem »galsnost« zvoka. Tu gre za zvok pri 1.000 hertzih. Jakost takega zvoka je lahko večja ali manjša. Postavljena je posebna lestvica, razdeljena na 130 delov ali 130 »decibelov« (db). En decibel je mera, pri kateri uho ravno zaznava zvok.

Zvok, oz. glasnost zvoka nad 130 decibelov povzroča slušnemu organu že fizično

bol. Zdravniško določena neškodljivost ropota je 70 do 80 decibelov. Ako šum in ropot povzročata zvok z višjim tonom, torej z več kot 1000 hertzi, potem je ropot škodljiv že pri 51 decibelih.

Škodljivost hrupa na delovnih mestih ocenjujemo po »Pravilniku o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu pred ropotom v delovnih prostorih« (Ur. list SFRJ šte. 29/1971).

Pravilnik določa glede na fiziološko škodljivost hrupa kot zgornjo mejo 90 decibelov. Če hrup na delovnem mestu to mejo preseže, zahteva Pravilnik, da z vsemi možnimi tehničnimi ukrepi znižamo nivo hrupa. Če se iz opravičljivih razlogov hrupa ne da zmanjšati, so za redno zaposlene na takšnih delovnih mestih obvezni:

a) zdravniški pregledi (specialistični) ob prihodu na delovno mesto, vključno z avdiometrijsko kontrolo sluha (Avdiometer je priprava za merjenje sluha).

b) Periodični zdravniški pregledi zdravnika specialista za poklicne bolezni v skladu s tretjim odstavkom 49. člena Temeljnega zakona o varstvu

c) Zaščita zaposlenih z osebnimi zaščitnimi sredstvi pri delu.

Raziskave škodljivosti hrupa na človeški organizem so pokazale, da so posamezniki hrupa različno občutljivi, nekateri so odpornejši, medtem, ko lahko pri drugih pri manj kot 90 db nastopijo okvare sluha ali motnje drugih funkcij organizma (motnje živčnega sistema).

Delovna mesta z ozirom na možnost okvare sluha delimo na:

— **neposredno ogrožena.** To so delovna mesta s hrupom nad 90 db. Za ta delovna mesta so obvezni ukrepi, navedeni pod točko a, b, c.

— **pogojno ogrožena** delovna mesta z nivojem hrupa med 80 in 90 db. Za ta delovna mesta se priporoča občasni pregledi zdravnika specialista, vključno z avdiometrijsko kontrolo.

— **neogrožena** delovna mesta z nivojem hrupa pod 80 db. Verjetnost okvare zaradi hrupa na teh delovnih mestih je minimalna in jih v tem pogledu lahko smatramo kot varna.

V skladu z navedenimi kriteriji in normativi so rezultati meritev hrupa, ki jih je opravil Zavod SRS Slovenije za varstvo pri delu v mesecu decembru 1971 po posameznih delovnih mestih v našem podjetju naslednji:

1. **Nova čistilnica.** Hrup je v dovoljenih mejah. Zaradi osebnih razlik v občutljivosti posameznikov se za zaposlene v novi čistilnici priporoča občasne avdiometrijske kontrole stalno zaposlenih.

2. **Predilnica.** Hrup je povsod v dovoljenih mejah, vendar v mejah pogojne ogroženosti. Priporočilo: občasna kontrola sluha.

3. **Predpredilnica sintetične.** Hrup malenkostno presega maksimalno dovoljeni nivo in morajo biti torej stalno zaposleni v predpredilnici sintetične podvrženi ukrepu, navedenim pod točko a, b in c.

4. **Predilnica I a, Predilnica I, Predilnica II, Predilnica II A, Predilnica III, Sukalnica I, Sukalnica II, Sukalnica III, predpredilnica sintetične (mikalnik Hergeth).**

V navedenih oddelkih hrup presega zgornjo dovoljeno mejo in morajo biti zaposle-

ni v teh oddelkih podvrženi ukrepu pod točko A, B in C.

V ostalih oddelkih zaposleni niso ogroženi zaradi hrupa ali so samo pogojno ogroženi.

S spodnje razpredelnice je razvidno stanje hrupa v posameznih oddelkih.

Iz prikazanega pregleda po posameznih oddelkih je razvidno, da so v proizvodnih obratih, razen nove čistilnice in predpredilnice vsa delovna mesta ogrožena zaradi prekomernega ropota.

Za zaposlene na teh delovnih mestih je obvezen specialni pregled sluha. Ker v Zdravstvenem domu Litija nimajo priprave za pregled sluha, bi morali zaposleni

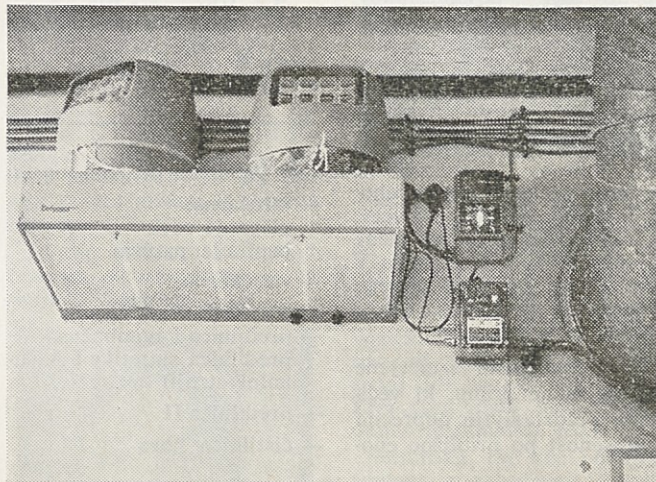
opraviti pregled v Domžalah.

V izogib večjim izdatkom, ki bi jih moralo podjetje plačati za specialne preglede sluha, je obratna ambulanta, skupaj s službo varstva pri delu v podjetju predlagala samoupravnim organom, da podjetje kupi za obratno ambulanto napravo za merjenje sluha t. j. avdiometer, ki bi ga namestili v podjetju.

S pregledi oseb, ki delajo na delovnih mestih, kjer je obvezen zdravniški pregled v samem podjetju, bodo zmanjšani stroški in odpravljeni stroški pri številnih zdravniških pregledih.

Franc Lesjak

Dvoje novosti

Nove vlažilne naprave: trenutno imamo samo dva »defensorja«, ki pa zelo dobro delata — čakamo naročeno pošiljko, da bomo opremili še druge oddelke (PRVA ZGORAJ). Naši delavci montirajo nov stroj za efektne sukance — to je prvi takšen stroj v našem podjetju (ZGORAJ)

REBUS

LEC I

Oddelek	Ogroženost			Ukrepi		Pregledani pregledi
	neogroženo	pogojno ogroženo	ogroženo	zaščitna sredstva	pregledi (obvezni)	
Nova čistilnica		●				●
Predpredilnica		●				●
Česalnica		●				●
Predpred. sintetične			●	●	●	
Predpred. (mikal. Hergeth)		●	●	●	●	
Vlagaonica	●	●				●
Predilnica I			●	●	●	
Predilnica I a			●	●	●	
Predilnica II			●	●	●	
Predilnica II a			●	●	●	
Valjčkarna		●				●
Laboratorij	●					
Predilnica III			●	●	●	
Sukalnica I. odd.			●	●	●	
Sukalnica, prizidek			●	●	●	
Sukalnica II			●	●	●	
Sukalnica III			●	●	●	
Stročnarna			●	●	●	
Mizarska delavnica		●				●
Mehanična delavnica	●	●				●
Kovačnica		●	●	●	●	
Kotlarna	●					
Zabojarna	●					●

AVTOMOBILSKE CESTE V EVROPI IN CESTNINA

Po podatkih nemškega avtomobilskega kluba je v Evropi nekaj nad 16000 km avtomobilskih cest, pri več kot tretjini teh cest morajo uporabniki plačati posebno pristojbino. Pojem in poklic cestinarja vstaja iz zgodovine in postaja tudi poklic našega stoletja. S presenetljivo zakonitostjo rastejo pristojbine za uporabo cest v južni Evropi.

Lahko razpravljamo o tem, kateri način financiranja gradnje cest je boljši ali klasični način financiranja iz državne blagajne ali način, da nove ceste financirajo privatne gospodarske družbe z denarjem, ki ga dobijo s plačilom pristojbin. Takšen način je uspešno razvila Italija.

Po dolžini avtomobilskih cest je na prvem mestu ZR Nemčija s 4906 km. Tu ne poznajo cestnine. Na Nasprotno morajo v DR Nemčiji plačati uporabniki cestnino na vseh avtomobilskih cestah. Res je, da se te pristojbine od konca vojne skoraj niso spreminjale.

Občudujemo hiter razvoj avtomobilskega cestnega omrežja v Italiji, kjer je trenutno 4250 km avtomobilskih cest. Ze letos bo verjetno Italija po dolžini cest presegla ZR Nemčijo. V južni Italiji je uporaba avtomobilskih cest brezplačna, povsod drugod pa pristojbine stalno naraščajo. Merilo za odmero pristojbin je pri osebnih vozilih dvojno: osna razdalja in konjske sile.

Pri gradnji avtomobilskih cest precej zaostaja Francija, ki jih ima doslej le okoli 1537 km in ki tudi pobira cestnino. Peto mesto zavzema Anglija s 1280 km, šesto pa Nizozemska s 1094 km. Nobena od njih ne pozna pristojbin za uporabo avtomobilskih cest.

Jugoslavija je s 754 km avtomobilskih cest na sedmem mestu, sledi ji Grčija s 666 km, le na delu avtomobilskih cest pobira cestnino.

Belgija je s 501 km na osmem mestu, uporaba cest je brezplačna. Avstrija ima 463 km avtomobilskih cest, pobira cestnino 60 šilingov le na 36 km dolgem delu avtomobilske ceste Innsbruck—Brenner, torej le na delu ceste, katere gradnja je silno draga.

Isto dolžino kot Avstrija ima tudi Švica, vendar ne poznajo cestnine.

Spanija ima le 209 km avtomobilskih cest in pobira cestnino.

Tako se je doslej udomačil poklic cestinarja: v Italiji, Franciji, Spaniji, Grčiji, DR Nemčiji in delno tudi v Avstriji.

(Slovenija, paralele)

Poročilo o gibanju obolenj v predilnici Litija leta 1971

V letu 1971 je obolelo 1106 oseb (1194), delovnih dni je bilo izgubljenih 28.457 (31.552). Poprečni stalež je trajal 25 dni (26). V tabeli so navedena najpogostejša obolenja, oz. najštevilnejša.

Štev.	Bolezen	Število oseb		Delovnih dni		%		Povrp. dni	
		1971	1970	1971	1970	1971	1970	1971	1970
1.	Akutne infekcije resp. sistema (razen gripe)	142	140	1171	1439	12,84	11,92	8	10
2.	Poškodbe pri delu A	81	70	1784	1675	7,33	5,96	21	23
3.	Poškodbe izven dela B	77	76	1933	3568	6,96	6,47	25	46
4.	Bolezni ledvic in urinar. sistema	74	61	1660	1373	6,96	5,19	21	22
5.	Nega, kontumac. in drugi vzroki staleža	73	130	489	658	6,60	10,98	6	5
6.	Ginekološka obolenja	72	67	1590	1224	6,51	5,70	22	18
7.	Osteomielitis in druge bolezni sklepov	60	76	1893	3587	5,43	6,47	31	47
8.	Bolezni dojke, jajčnikov in parametrija	58	19	1636	598	5,24	1,68	28	30
9.	Artritis in reumatizem	57	53	1945	1977	5,16	4,51	34	37
10.	Infekc. seč. potov in zastrupit. v nosečnosti	43	24	1069	577	3,89	1,19	24	24
11.	Influenza	39	42	360	449	3,53	3,57	9	10
12.	Splav	35	18	530	356	3,17	1,53	15	19
13.	Bolezni želodca in dvanajsternika	33	39	1272	498	2,99	3,32	38	13
14.	Porod	27	41	2813	4224	2,47	3,49	104	103
15.	Obolenja ven, limf in drugega art. sistema	20	16	407	356	1,81	1,36	20	22
16.	Infekcija kože in podkožja	18	31	131	413	1,63	2,64	7	13
17.	Nervoze, motnje osebnosti in druge duševne motnje	16	42	814	1264	1,45	3,57	50	30
18.	Kompl. nosečnosti	16	17	678	630	1,45	1,44	42	37
19.	Simptomi in slabo definirana stanja	15	31	272	355	1,36	2,64	18	11
20.	Bolezni krvi in krvnih organov	16	12	362	366	1,45	1,01	16	30
21.	Vnetje oči	11	—	756	—	1,00	—	68	*
22.	Bolezni ustne votline in čeljusti	10	—	73	—	0,90	—	7	—
23.	Benigne novotvorbe	9	—	611	—	0,81	—	57	—
24.	Hipertenzija	8	—	250	—	0,72	—	25	—
25.	Druge obolenja črevesja in peritoneuma	7	37	30	550	0,63	3,15	4	15
26.	Bronhitis, astma	6	9	113	178	0,54	0,75	18	19
27.	Druge inekcije resp. poti	6	11	107	306	0,54	0,93	17	27

* Leta 1970 ni evidentirano

Tabelirano so zajeta najpogostejša oz. najštevilnejša obolenja. Niso pa navedene bolezni, ki znašajo manj kot 0,5 %.

Kaj nam pove tabela? V glavnem to, kar je navedeno v začetku. Zbolelo je samo 68 oseb manj kot v letu 1970, število bolezenskih dni pa se je zmanjšalo kar za 3095.

Naj navedem samo nekaj podatkov:

Zmanjšalo se je število bolezenskih dni pri poškodbah, čeprav so se te po številu povečale. Število poškodb, ki so navedene v rubriki dve in tri se ne ujema s številkami, navedenimi v januarjski številki »Predilca«, kajti v naši tabeli so namreč zajeti primeri iz leta 1970, ki se vlečejo zaradi zdravljenja v leto 1971. Skoraj za polovico se je zmanjšal stalež zaradi nege.

Ginekološka obolenja, kot tudi obolenja urinarnega sistema so se povečala, kar je pripisati boljši diagnostiki zaradi novo uvedene ginekološke službe pri Zdravstvenem domu Litija. Občutno, skoraj za 100 % pa se je dvignilo število splavov. Tu bi morala ginekološka služba bolj intenzivno propagirati kontracepcijo, saj je znano, da en splav bolj kvarno vpliva na zdravje žene kot več porodov. Pri dvigu števila abortusov pa preseneča padec rojstev od 41 v letu 1970 na 27 v letu 1971.

V letu 1971 so se povečala tudi obolenja oči, ustne votline in hipertenzije, ki so v letu 1970 znašale manj kot 0,5 %, v preteklem letu pa so se gibale od 0,63—1,00 %.

Naj navedem še gibanje bolniškega staleža med leti 1966 in 1971:

Leto	Število zaposlenih	V breme podjetja	V breme soc. zav.	Skupaj	% bolniške
1966	868	11.207	6.375	17.582	6,47
1967	876	12.156	6.748	18.904	6,95
1968	904	12.442	7.887	20.329	7,21
1969	896	14.434	9.490	23.924	8,56
1970	899	14.223	10.247	24.470	8,72
1971	992	12.541	9.272	21.813	7,07

Dr. P. Lebinger

PLANINSKA SEKCIJA

Od leve proti desni: tov. A. Ankon, M. Oblak, Kajtna in C. Semenič

V torek, 8. februarja, je bil v prostorih menze pripravljalni sestanek za ustanovitev Planinske sekcije v našem podjetju, ki bo delala v okviru Planinskega društva Litija. Sestanek je pripravilo predsedstvo mladinskega aktiva in so se ga udeležili v glavnem samo mladinci. Z delom Planinskega društva Litija nas je seznanil njegov predsednik tov. Kajtna, s planinstvom na splošno pa predsednik meddruštvenega odbora zasavskih planinskih društev tov. Marjan Oblak in sekretar našega podjetja tov. Albin Ankon.

Dogovorili smo se tudi za ustanovni sestanek in okvirni načrt dela. Ostala pojasnila dobite pri tov. Semenič Citi in pa v kadrovskem oddelku. Vsi ljubitelji gora vključite se v delo naše planinske sekcije!

Dober polletni uspeh

Na Osnovni šoli v Litiji je v polletju izdelalo razred 86,65 % učencev, kar je za 3,6 % bolje kot lani. Podružnične šole, ki jih je sedem, so imele še nekoliko višji polletni uspeh — njihovo povprečje znaša 88 %. Osnovno šolo v Litiji obiskuje letos 773 otrok, v prvi razred se jih je vpisalo 96, od teh je osemnajst takih, ki bodo letos stari šele šest let. Strokovnjaki vedno bolj priporočajo, da ne bi tako mladi otroci prihajali v prvi razred, zato bodo tudi teh osemnajst psihologi testirali, da bodo videli, če septembra lahko pridejo v prvi razred. V posebno osnovno šolo je bilo kategoriziranih sto otrok iz celotne občine, trenutno pa obiskuje osem oddelkov te šole 64 otrok iz vseh krajev, kjer so zveze z Litijo kolikor toliko dobre. O delu matične osnovne šole in njenih težavah smo se pogovarjali z ravnateljico EVO MALEŠKOVO.

Učni uspeh na slovenskih osnovnih šolah je bil v zadnjem polletju precej slabši kot druga leta — kje bi lahko iskali vzroke?

»Točnega odgovora na to vprašanje ni. Tu je več vzrokov in med njimi je prav gotovo nezasedenost nekaterih mest predvsem po podružničnih šolah. Naša matična šola ima vsa delovna mesta zasedena, težje pa je dobiti učitelja, ki bi z veseljem odšel nekam v hribe.«

Zakaj mladi pedagogi ne želijo na oddaljene šole?

»Mačehovsko uslugo nam je tu naredila ukinitve učiteljskega in podaljšanje študija za eno leto. Na pedagoški akademiji vsakdo rajši vzame predmetni pouk kot pa razredni, ker ima pač večje možnosti, da bo dobil službo nekje v centru. Kadre nam pobirajo osnovne šole po večjih krajih, ki imajo organizirano šolsko varstvo, saj so npr. v Ljubljani osnovne šole, ki imajo kar po osem učiteljev, ki skrbijo za otroke po končanem pouku. Tretja stvar pa so plače. Se le v zadnjem času so učitelji v odročnih krajih bolje plačani, vendar za taka zvišanja nismo dobili dodatnih sredstev.«

Omenili ste šolsko varstvo. Vaša osnovna šola ga zaenkrat še nima, otroci so v vrtcu — ste tudi o tem že kaj razmišljali?

»Šolsko varstvo bi bilo tudi v Litiji potrebno, vendar zaenkrat nima osnovna šola nobenih prostorov, kjer bi se učenci zadrževali po končanem pouku. V naših prostorih imamo tudi posebno osnovno šolo, ker ta sploh nima svojih prostorov. Ena možnost sicer še ostaja — otroci bi bili v sedanji jedilnici, toda odpre se takoj cela vrsta vprašanj. Tu bi lahko bili otroci le kakšni dve uri dopoldne in prav toliko tudi popoldne. Ne bi jih mogli razdeliti po oddelkih, kar bi oviralo normalno delo. Res pa je, da bi urejeno pošolsko varstvo lahko zajelo otroke iz vseh osmih razredov, medtem ko so sedaj v otroškem vrtcu le otroci iz nižjih razredov.«

Kako pa je s prostori za posebno osnovno šolo?

»V tej šoli so načini dela nekoliko drugačni. V prvem razredu je največ pet učencev v enem oddelku, v osmem pa največ enajst. Tudi metode dela so v tej šoli drugačne. Kdaj bo odšla iz naših prostorov, ne vemo. Nekaj se je že govorilo, da

bodo staro šmarsko šolo preuredili za potrebe posebne šole, ki naj bi imela tudi svoj internat, da bi lahko zajela vse učence, ki jih posebna komisija predlaga za to šolo. Kdaj se bo to uresničilo, pa danes še nihče ne ve.«

Večkrat se slišijo očitki, da prihajajo z litijske osnovne šole učenci slabo pripravljeni za srednje šole in da teh ravno zaradi slabe »podlage« ne morejo uspešno končati?

»Učence vseh osmih razredov testiramo, da tako že dobijo prvo sliko, kje naj bi nadaljevali šolanje. Praksa je

pokazala, da uspešno delajo na srednjih šolah učenci, ki so pri nas prav dobri in odlični — toda tudi odličen uspeh še ni noben pogoj, da bo nekdo dobro uspeval na srednji šoli. Učenec mora imeti določene delovne navade, to pa pokaže test ob koncu leta. Prav tako bomo tudi letos organizirali pogovor laniških učencev osmih razredov, ki letos obiskujejo prve letnike na različnih šolah, z letošnjimi osmošolci. Prehod iz osnovne v srednjo šolo je za različne učence različno težak. Skoraj vsi naši učenci se potem vozijo, kar tudi vpliva na normalno delo. Zgodj pa se tudi, da starši po vsej sili hočejo, da njihov otrok nadaljuje šolanje na srednji šoli, pa čeprav ni povemo, da verjetno ne bo šlo. Dokončna beseda je njihova, mi samo svetujemo, toda ko pride do katastrofe, je vsega kriva šola, ki ni nudila ustrezne podlage. Preseneča nas tudi dejstvo, da je že več naših učencev zapustilo srednjo šolo v višjih letnikih, ko so dva ali pa tri

letnike že uspešno končali — tu prav gotovo ni vzrok slaba podlaga v osnovni šoli.«

So proste sobote kaj vplivale na učni uspeh?

»Nekatere šole so čakale, da bi porabile izkušnje drugih, ki so že prešli na petdnevni delovni teden. Na začetku so se tega marsikateri pedagogi bali — niso vedeli, kakšne bodo posledice. Imeli smo več sestankov in nihče ni opazil nič posebnega.«

Nekateri pravijo, da otroci že v petek ne sledijo več pouku in potem v soboto in nedeljo popolnoma izprežejo, tako da še v ponedeljek ne pridejo povsem na red?

»To ne drži, ker jim morajo učitelji pač dati določene naloge, ki jih potem sami rešujejo doma. Tem spremembam se ne more nihče upirati — to prinese čas.«

Matično šolo v Litiji obiskuje letos 773 otrok, v isto šolstvo prihaja še 64 otrok posebne šole — vsi ti otroci pa so brez prave telovadnice!

»To kar imamo, ne zasluži imena telovadnice. Veliko je uporabnikov, toda nihče ne

skrbj zanj. Za silo jo vzdržuje osnovna šola. Popravili oz. zamenjali smo razbita vrata in namestili nove peči. Če tega ne bi storili, bi zdravnica prepovedala telovadbo v tej dvorani, ker je bilo vedno več obolenj. Za novo telovadnico ni denarja, o rekreacijskem centru nekje v bližini Ježe pa se samo govori. Obstajajo tudi idejni načrti, da bi na šolskem vrtu zgradili novo košarkarsko igrišče in še dve igrišči, poleg pa postavili še halo, ki bi jo šola uporabljala za svoje potrebe. Tudi o tem še ne vemo nič točnega. Dejstvo pa je, da nam zdravniška velikokrat našteva stvari, ki so posledica neurejenih razmer pri telesni vzgoji.«

Veliko se je že razpravljalo o novi osnovni šoli, ki je predvidena na Graški dobavi. Zaenkrat še ni nobenih možnosti, ker ni sredstev. Sredstva, ki se bodo nabrala iz samoprispevka, verjetno ne bodo zadoščala niti za tekoča popravila obstoječih šol.

T. Strus

Kakšna bo družbena pomoč v izpopolnjenem sistemu stanovanjskega gospodarstva?

Naša republika prva v Jugoslaviji pripravlja poseben zakon, ki bo zajemal vse oblike stanovanjske družbene pomoči. Ta zakon je tudi v smiselni povezavi z že pripravljenim zakonom o programiranju in financiranju graditve stanovanj. Oba zakona pa bosta predstavljala hrbtenico izpopolnjenega sistema stanovanjskega gospodarstva. V zvezi s tem se zastavlja več vprašanj. Na najpomembnejša bomo v nadaljevanju tudi skušali odgovoriti.

Kako in kje se bodo zbirala in porabljala stanovanjska sredstva?

V naslednjih srednjeročnih obdobjih bodo prevladovala družbena sredstva, da bi lahko odpravili velik primanjkljaj stanovanj, ki še narašča. Temelj zbiranja sredstev bo stanovanjski prispevek, ki se bo določal za območje občine na podlagi srednjeročnega programa stanovanjske gradnje v občini. Iz občinskega srednjeročnega programa bodo izločene potrebe tistih občanov, ki bodo potrebovali družbeno pomoč t. im. **vzajemnega sklada**. Na podlagi teh potreb bo skupščina občine predpisala, kakšen odstotek od zbranih stanovanjskih sredstev bodo prispevale delovne organizacije v vzajemni stanovanjski sklad. Vključena pa bodo tudi neporabljena sredstva, ki so se zbirala za reševanje stanovanjskih potreb borcev NOV.

Višina sredstev, s katerimi bodo razpolagale delovne organizacije, bo odvisna od stopnje, ki jo bodo le-te predpisale s svojimi internimi akti, vendar pa ne bo smela biti manjša od minimalne, ki jo bo predpisala skupščina občine.

Kakšne bodo oblike družbene pomoči?

Tu gre za pomoč delovnih organizacij, ki bodo tudi v

prihodnje financirale gradnjo stanovanj in z ugodnim kreditiranjem omogočale nakup stanovanj in gradnjo družbenih hiš. Kreditiranje na osnovi namenskega vloženih družbenih sredstev bodo, kakor tudi doslej, omogočale poslovne banke. **Kot novost pa je predvidena še posebna pomoč iz sredstev vzajemnega občinskega stanovanjskega sklada.**

Za katere namene bodo porabljena sredstva vzajemnega sklada?

Namenjena bodo za kreditiranje in financiranje gradnje najemnih stanovanj za občane, ki potrebujejo izdatnejšo pomoč. Porabljena pa bodo tudi za premiranj namenskega varčevanja in za pomoč pri odplačevanju stanovanjskih posojil.

Kako bodo upoštewane razlike v kupni moči občanov na trgu s stanovanji?

Delovne organizacije bodo financirale gradnjo tistih družbenih stanovanj, v kateri se bodo vselili člani kolektiva, ki bodo lahko plačevali polno stanarino, niso pa še sposobni za nakup lastnega stanovanja ali hiše. Delovne organizacije bodo kreditirale tiste člane, ki bodo glede na višino dohodkov lahko odplačevali anuitete. **Najpomembnejša novost novega sistema: pogoji za dajanje kreditov bodo enotni ne gle-**

de na finančno moč delovne organizacije in bodo obenem izenačeni s kreditnimi pogoji bank, ker jih bodo le-te predpisovale s pravilnikom za kreditiranje iz stanovanjskih sredstev. V banki bodo upravljanje z družbenimi sredstvi prevzeli samoupravni organi vlagateljev teh sredstev, vključeni pa bodo tudi predstavniki bank. Vlagatelji bodo pripravili nov pravilnik za stanovanjsko kreditiranje, ki bo moral upoštevati diferencirane pogoje kreditiranja glede na finančno moč vlagatelja. S pravilnikom bo tudi določena najkrajša in najdaljša doba odplačevanja in minimalna ter maksimalna obrestna mera.

Kdo bo upravičen do družbene pomoči?

V delovnih organizacijah bodo te pomoči deležni tisti, ki so brez stanovanj ali pa so v neustreznih stanovanjih, njihovi dohodki pa so prenizki, da bi lahko varčevali za lastno stanovanje ali družinsko hišo, vendar pa so sposobni plačevati polno stanarino. Tistim, ki polne najemnine ne bodo mogli plačevati, pa bo odobrena tudi pomoč v obliki delne nadomestitve stanarine.

Ko bodo pokrite potrebe teh kategorij zaposlenih, pa bo delovna organizacija ostala sredstva lahko porabila za kreditiranje nakupa stanovanj in gradnjo družinskih hiš.

Kako bo posloval vzajemni sklad in po kakšnih pravilih bo upravičencem nudil družbeno pomoč?

Sredstva tega sklada bodo namenjena za tisto socialno

kategorijo občanov z nizkimi dohodki, ki bi zaradi tega zaman čakali na primerno stanovanje. Sem bodo šteti tudi zaposleni z nizkimi dohodki iz sicer finančno trdnih organizacij, ker bodo te skladno z občinskimi odloki izpolnjevale svojo solidarno dolžnost in prispevale v vzajemni sklad obvezno izločena sredstva. Iz tega sklada se bodo financirale in tudi kreditirale potrebe upokojencev, invalidov in borcev NOV.

Politiko sklada bo oblikovalo posebno samoupravno telo, sestavljeno iz predstavnikov vseh, ki bodo v sklad vlagali svoja sredstva.

Kako bo družbena pomoč razdeljena glede na socialni položaj stanovanjskih pričakovancev?

Da bi postal posameznik upravičen do delne nadomestitve stanarine ali za pomoč pri odplačevanju anuitet, bo moral izpolniti tri pogoje. Letni skupni dohodek ne bo smel (upoštevano bo število članov) presegati določene višine, odstotek obremenitve z letno stanarino pa bo moral presegati stopnjo, ki bo predpisana kot znosna obveznost. Uporabna tlorisna površina stanovanja ne bo smela presegati določenih normativov in opremljenost stanovanja ne bo smela preseči stopnje, določene s točkvalnim sistemom vrednotenja.

Druga oblika družbene pomoči bodo tudi premije namenskega varčevanja, ki bodo odvisne od politike samoupravnih organov vzajemnega sklada. Upravičenci bodo morali skleniti pogodbo o (nadaljevanje na 9. strani)

Poročilo komisije za delovna razmerja za leto 1970

Veliko novo sprejetih

Komisija za delovna razmerja je imela leta 1971 28 sej.

Obravnavala je:

- sprejem novih delavcev na delo
- prenehanje dela zaradi neopravičenih izostankov
- premostitve
- podaljšanje pogodbenih razmerij za določen čas
- sporazumna prenehanja dela — na željo delavcev

	moških	žensk	skupaj
stanje delovne sile 31. 12. 1970	260	669	929
sprejetih v letu 1971	72	110	182
odšlo v letu 1971	41	40	81

stanje delovne sile 31. 12. 1971	291	739	1030
od tega zaposlenih v obratu			
družbene prehrane			17

Novosprejeti delavci so bili razporejeni v naslednje sektorje oz. oddelke:

	I. polletje	II. polletje	skupaj
čistilnica	12	6	18
predpredilnica in mikaln.	24	5	29
predilnica	32	18	50
ekipa za menjavo predpreje	—	15	15
sukalnica	25	6	31
stročnarna	1	2	3
zunanj transport	3	3	6
remont	6	2	8
čistilna kolona	7	3	10
mehanična delavnica	1	—	1
elektrodelavnica	1	2	3
mizarska delavnica	—	1	1
zidarji	—	1	1
pomožno osebje	—	1	1
pripravniki	—	2	2
tehnični sektor	—	1	1
menza	2	—	2
S k u p a j	114	68	182

Vzroki prenehanja delovnih razmerij:

	I. polletje	II. polletje	skupaj
upokojeni	9	9	18
invalidsko upokojeni	4	2	6
odpoved delavca	9	12	21
v JLA	1	4	5
samovoljno (neopravičeni izostanki)	4	11	15
potek pogodbe za določen čas	6	3	9
v poskusnem delu na željo delavca	2	4	6
umrl	1	—	1
S k u p a j	36	45	81

Delo komisije za delovna razmerja je bila lani obširno in zahtevno. Toliko novosprejetih kot v letu 1971, ni bilo že dalj časa. Največ novosprejetih je bilo leta 1963, ko je bila urejena nova predilnica III in sicer 143, lani pa kar 182.

Tudi število delavcev 81, ki so zapustili podjetje je v letu 1971 najvišje. Dosedaj jih je največ odšlo iz podjetja leta 1964 (76 delavcev). Če smo sprejeli večje število delavcev, je vedno naraslo število delavcev, ki so podjetje zapustili. To smo opazili že v preteklih letih, prav tako tudi lani.

Primerov, da so odpovedali delavci sami, samovoljno zapustili podjetje ali pa v poskusnem času, je bilo v lanskem letu 42 in sicer:

- zaradi družinskih razmer, sklenitev zakonske zveze, preselitev 4
- zaposlili so se drugje 15
- zaradi vožnje na delo z vlakom ali oddaljenosti od podjetja 8

— ker so bili v disciplinskih postopkih (nekateri tudi že predkaznovani)	6
— odšli v inozemstvo	3
— ostalo	6
Delavci, ki so zapustili podjetje, so imeli naslednjo delovno dobo v podjetju:	
do 2 mesecev	7 delavcev
nad 2 do 6 mesecev	13 delavcev
nad 6 mes. do 1 leta	3 delavcev
nad 1 do 3 leta	7 delavcev
nad 3 do 5 let	2 delavcev
nad 5 do 10 let	8 delavcev
nad 10 do 15 let	1 delavec
nad 15 let	1 delavec

Zanimiva je še primerjava, kako so delavci zapuščali podjetje v prejšnjih letih:

leto	odpoved delavca	samovoljno (neopr. izost.)	v poskus. delu	skupaj
1963	10	4	1	15
1964	29	7	9	45
1965	22	4	2	28
1966	18	3	1	22
1967	8	5	—	13
1968	6	1	—	7
1969	15	7	—	22
1970	11	5	2	18
1971	21	15	6	42

Lea Rappl

Upokojena je bila

Od naših upokojencev se poslovimo vsak mesec trinajstega ali pa štirinajstega. Vsakdo dobi zadnjo plačo in še dodatek v višini enomesečnih osebnih dohodkov. Eni so veseli, ko odhajajo, drugi se težje poslovijo od svojega dela, ki so ga opravljali več let.

Po štirinajstdesetih letih dela, je 11. decembra lani odšla v pokoj JOŽEFA CEPON iz Praprošča 5 pri Litiji. Rodila se je leta 1921 v Petrinji na Hrvaškem. Živela je v različnih krajih po Slove-

»Prve dni, ko sem bila doma, sem vedno nekaj pogrešala. Nekam čudno je bilo, nisem se mogla sprijazniti, da sedaj ne bo treba tolikokrat pogledati na uro, potem pa je bilo bolje.«

Upokojitev pa še ne pomeni konec dela. V tovarno ni treba več prihajati, a dela je tudi še drugod dovolj.

»Snaha dela v sukalnici, tudi sin je zaposlen. Varovala bom njuni hčeri in doma bo vse bolje urejeno. Seveda se bo snahi moja upokojitev precej poznala. Tudi s pokojnino sem zadovoljna, mislila sem, da še toliko ne bom dobila.«

Predno je odšla je še povedala svoje želje: »Da ne bi v Predilnici nikoli zmanjkalo dela, da bi sinova žena vedno zaslužila. Sama si pa želim zdravja, da bi še nekaj let živela.«

niji. Zelo mlada se je morala zaposliti. Takoj po vojni, že leta 1946, se je zaposlila pri nas v predpredilnici in ji ostala zvesta vse do upokojitve.

»Takrat oddelek še zdaleč ni bil tako urejen, kot je danes. Velikokrat smo stali, ni bilo surovin ali pa se je zgodilo kaj drugega. Parket na tleh namesto betona je mnogo boljši in nove klimatske naprave! Proti koncu sem delala na štiri izmene, pa sem se tudi novemu načinu dela hitro privadila.«

Na delo je prihajala rada. V oddelku se je z vsemi razumela.

Kako shujšati?

Rejenost, ki se je navadno zavemo šele pri štiridesetem ali petdesetem letu, je običajno posledica napak, ki smo jih zagrešili vse od polnoletnosti dalje. Seveda pa bi bilo napačno, če bi začeli shujševalno huro z željo, da bi posledice desetih let popravili v nekaj tednih. To bi zagotovo škodovalo zdravju. Zdrav človek lahko namreč normalno shujša le za okoli 6 kilogramov letno. Če želimo shujšati, moramo biti vztrajni in potrpežljivi.

Spremenimo odnos do hrane!

— Pritrgajmo si v začetku samo malenkost (pustimo na krožniku maščobo, žlico krompirja)!

— Pri večerji ne jejmo kruha, če ga večerja ne terja!

— Ne jejmo preveč sladno in tudi ne preveč sladko!

— Ne pijmo po nepotrebnem!

Več gibanja vsak dan!

Če bomo vsak dan eno uro hodili ali se ukvarjali s kako drugo podobno aktivnostjo, se ob nespremenjeni količini kalorij v hrani ne bomo redili.

Če želimo shujšati, pa se moramo ukvarjati dodatno in redno (vsak dan) z aktivnostmi, ki nas bodo do dobra oznojile. To so športne panoge, ki terjajo daljšo aktivnost — hitra hoja, tek, plavanje na dolge proge, kolesarjenje, planinstvo, športne igre in podobno.

Ne zadovoljite se zgolj z domačo telovadbo, ki je sicer zelo koristna za gibljivost ter moč sklepov in mišic, ne pa enako tudi za izgubo teže. Pomaga nam le toliko, da lahko sedemo za mizo, ne da bi se bali, da se bomo zredili. Tolščo lahko izgubimo le po vsem telesu, ne pa samo na trebuhu.

Kakšna bo ...

(nadaljevanje z 8. strani)

menskem varčevanju in dostaviti potrdilo o višini dohodka gospodinjstva in o številu članov gospodinjstva. Od teh podatkov bo odvisna višina premije na privarčevana sredstva. Ta oblika pomoči bo namenjena stimuliranju varčevanja, saj bi s tem vsaj delno lahko zagotovili realnost vlog.

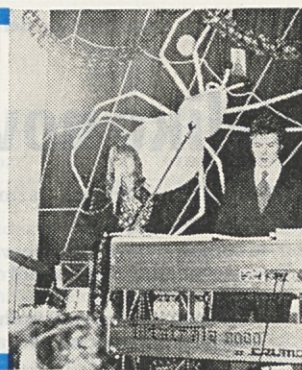
Pomoč pri odplačevanju anuitet stanovanjskih posojil bo za vzajemne sklade postala realna šele tedaj, ko bomo spremenili našo dotedanje politiko vračanja stanovanjskih posojil, ki jih imajo posamezniki. Dokler bodo inflacijska gibanja tako ugodno delovala v korist

odplačevalcev, ta oblika pomoči še ne bo umestna in predvsem ne opravičljiva.

Kakor je zastavljeno iz odgovorov na zastavljena vprašanja, ki podajajo bistvo izpolnjevanja sistema stanovanjskega gospodarstva, bo le-ta urejal in posegel v vsa področja družbene pomoči. Upravičeno pričakujemo, da bomo v letu 1973 na stanovanjskem področju začeli gospodariti ekonomsko in da bomo hkrati upoštevali vse elemente socialne diferenciacije, ki jih prav na tem področju, kjer imajo danes izzredno velik vpliv, ne smemo prezreti.

A. Krnc

Dustna sobota in nedelja

Dvorana je bila nabita do zadnjega kotička, takšna pa je bila gneča na plesišču (LEVO). Za dobro počutje je poskrbel ansambel Bendžo 5, pela pa nam je Irena Kohont (ZGORAJ OB NASLOVU). Da so se gostje dobro zabavali, so morali nekateri vso noč delati. Ti trije so vam točili dobro vinsko kapljico (ZGORAJ).

Pustne norčije so že za nami. Teh pet posnetkov prikazuje nekaj odlomkov s karnevalskega spreveda: Dinarji na pohodu (levo zgoraj), graditelji novega litijskega mostu (zgoraj), komentar k tretji sliki zgoraj ni potreben, levo je skupina, ki so jo sestavili naši sodelavci, desno pa je tribuna pred babilonsko palačo

